

LA UNIVERSITAT COM ESPAI DE PARTICIPACIÓ SOCIAL I INCLUSIÓ DE PERSONES AMB DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL

Una experiència de col·laboració en recerca

Pallisera Díaz, Maria

Universitat de Girona

Facultat d'Educació i Psicologia, Departament de Pedagogia

Pujada Sant Domènec, 9, 17004-Girona, Espanya

maria.pallisera@udg.edu

Fullana Noell, Judit

Universitat de Girona

Facultat d'Educació i Psicologia, Departament de Pedagogia

Pujada Sant Domènec, 9, 17004-Girona, Espanya

judit.fullana@udg.edu

Diaz Garolera, Gemma

Universitat de Girona

Facultat d'Educació i Psicologia, Departament de Pedagogia

Pujada Sant Domènec, 9, 17004-Girona, Espanya

gemma.diaz@udg.edu

1. RESUMEN:

Experiencia de colaboración en investigaciones sobre inclusión social de personas con discapacidad intelectual (DI) realizada desde el curso 2012-13 entre un Consejo Asesor integrado por personas con DI y el Grupo de Investigación en Diversidad de la Universidad de Girona (UdG). Esta colaboración da un valor añadido a la investigación, y también permite transformar la universidad en un espacio inclusivo para un colectivo que experimenta grandes dificultades para acceder al entorno académico.

ESPACIOS DE APRENDIZAJE: AGENTES DE CAMBIO EN LA UNIVERSIDAD

---

2. ABSTRACT:

Collaborative experience doing research on social inclusion of people with intellectual disabilities (ID) developed since the academic year 2012-13 among an Advisory Committee compounded by people with ID and the Diversity Research Group of the University of Girona (UdG). This collaboration provides an added value to the research, and it also allows the university to become an inclusive space for a group of people that experiences great difficulties accessing the academic field.

3. PALABRAS CLAVE: 4-6

Investigació educativa, investigació inclusiva, persones amb discapacitat intel·lectual, recerca participativa, missió social de la universitat

4. KEYWORDS: 4-6

Educational research, inclusive research, people with intellectual disabilities, participatory research, social mission of the university

5. DESARROLLO:

Introducció: La participació de les persones amb discapacitat intel·lectual (DI) en la recerca que es desenvolupa a la Universitat

La contribució al desenvolupament científic i social de la Universitat com a escenari acadèmic, d'investigació i participació social és fonamental. La universitat constitueix un escenari privilegiat d'accés i producció de coneixement, fonamental per al desenvolupament científic i social. Es concep també com un espai obert a la diversitat, tot i que la inclusió de persones amb discapacitat en el context universitari és molt poc freqüent, tant en l'àmbit docent com en la investigació. Amb això, la investigació sobre discapacitat corre el perill de desvincular-se dels interessos reals de les persones en què se centra. Aquesta ha estat la realitat de la investigació sobre discapacitat durant dècades, quan s'ha negat a les persones amb discapacitat la possibilitat d'involverar-se i manifestar la seva opinió en temes que les afecten (Bigby, Frawley i Ramcharan, 2014). Aquesta perspectiva s'ha anat transformant, gràcies als avenços en el reconeixement de les persones amb discapacitat com a agents clau per identificar les barreres que impedeixen la seva participació social (Barnes i Mercer, 2010) i al progressiu reconeixement dels seus drets, establerts per la Convenció Internacional dels drets de les Persones amb Discapacitat (CDPD) (Nacions Unides, 2006). El model d'*investigació inclusiva* proposa que les persones amb DI

ESPACIOS DE APRENDIZAJE: AGENTES DE CAMBIO EN LA UNIVERSIDAD

---

participin activament en els processos de recerca (Walmsley i Johnson, 2003). El desenvolupament de recerques col·laboratives, o fins i tot processos d'investigació conduïts des de l'inici per persones amb discapacitat, constitueix el marc necessari per donar compliment a l'article 33.3. de la CDPD, que estableix la integració i participació plena de les persones amb discapacitat en el seguiment de l'aplicació de la Convenció.

Des del model de recerca inclusiva s'han desenvolupat diferents investigacions, sobretot a l'àmbit anglosaxó, en les quals les persones amb DI han participat com assessores, col·laboradores o fins i tot liderant processos de recerca (Bane et al, 2012; O'Brien, McConkey i García-Iriarte, 2014). Ara bé, al nostre context, aquest model és encara escàs, malgrat es comencen a desenvolupar diferents experiències des de plantejaments inclusius (Cortés, 2012; Haya, Rojas y Lázaro, 2014). Aquí es presenta una experiència de col·laboració entre investigadores acadèmiques (membres del Grup de Recerca en Diversitat, UdG) i investigadors amb DI que formen part d'un Consell Assessor que col·labora amb el grup des de fa 6 cursos. Es descriuran les fases de l'experiència i les activitats que s'han dut a terme, i s'incidirà en les repercussions de l'experiència a nivell personal, institucional i social. Es vol posar en valor el paper de les persones amb DI en un procés socialment valorat i rellevant (la recerca acadèmica) i facilitar la realització d'experiències similars, potenciant així la missió social de la universitat.

Una experiència de col·laboració entre investigadores acadèmiques i investigadors amb DI

El Grup de Recerca en Diversitat (<http://recercadiversitat.wixsite.com/diversitat>) treballa en investigacions relacionades amb la inclusió educativa i social de les persones amb discapacitat. Des del curs 2012-13 ha incorporat en la seva dinàmica de recerca un Consell Assessor integrat per persones amb DI, amb la voluntat no només d'incorporar les veus dels assessors sinó sobretot de tenir en compte les seves opinions i perspectives en la pròpia organització de la recerca per tal d'aconseguir que la investigació s'adreci als seus interessos reals i els resultats de la recerca contribueixin a millorar les seves vides (Fullana et al. 2016a; Pallisera et al. 2015 i 2017; Puyaltó et al, 2016). El Consell Assessor està integrat per un nombre variable de persones cada curs (entre 6 i 12), essent elles qui decideixen la seva continuïtat. Fins a dia d'avui hi han participat 22 persones. El curs 2017-18 són 9 assessors.

Durant els darrers sis cursos, el Consell Assessor ha col·laborat en dues investigacions, han participat en un curs de formació en recerca, han iniciat les seves pròpies investigacions, i han participat en sessions de formació amb estudiants de Grau i Màster. També han col·laborat en l'elaboració de pòsters, vídeos i altres documents en format accessible. A continuació s'exposen les fases en què s'ha desenvolupat aquest treball.

El desenvolupament del treball col·laboratiu: fases

La col·laboració entre el grup de recerca i el Consell Assessor s'ha intensificat a mesura que ha

ESPACIOS DE APRENDIZAJE: AGENTES DE CAMBIO EN LA UNIVERSIDAD

---

augmentat l'expertesa dels participants (acadèmics i no acadèmics). En aquesta trajectòria poden establir-se tres fases.

La primera es desenvolupa durant el curs 2012-13. Els membres del Consell Assessor exerceixen la funció d'assessorament en un projecte de recerca que desenvolupen les investigadores acadèmiques, qui decideixen tant el tema d'investigació (Transició a l'Edat adulta i Vida Activa (EDU2011-22945)) com les accions a desenvolupar. En aquesta fase els assessors participen en diferents tasques: preparen instruments de recollida d'informació, col·laboren en la interpretació de resultats i participen en l'elaboració de materials de difusió. Durant aquesta fase els investigadors acadèmics i no acadèmics aprenen a treballar de forma conjunta.

La segona fase es desenvolupa durant els cursos 2013-14 i 2014-15. La col·laboració dels assessors en processos de recerca és cada vegada major. Durant aquesta fase es desenvolupa i s'avalua un curs de formació en recerca adreçat als assessors (Fullana et al, 2016b) que es realitza amb l'objectiu de proporcionar als investigadors no acadèmics coneixements bàsics sobre investigació per tal de facilitar la seva col·laboració activa en les investigacions. El curs és pràctic: els aprenentatges s'adquireixen participant en diferents accions vinculades al desenvolupament d'una investigació sobre Vida Independent (EDU2014-55460-R) (Pallisera et al, 2017). Durant el curs 2014-15 els assessors participen en grups focals per analitzar les seves experiències pel que fa a vida independent i debaten, a partir de l'anàlisi de casos concrets, sobre les diferents opcions d'habitatge. Amb el suport de fotografies escollides pels mateixos assessors, analitzen quins són els suports i barreres que troben per a la vida independent, i fan propostes per millorar aquests processos. Finalment col·laboren en l'elaboració d'un pòster presentat l'any 2015 al congrés de la Nordic Network in Disability Research (Finlàndia) (Figura 1).

Durant les dues primeres fases, les investigadores acadèmiques donen suport als investigadors no acadèmics: preparen el material de les reunions en format accessible, resumeixen el treballat a cada sessió en una acta, i dinamitzen les sessions de discussió. A la segona fase també adapten materials de suport per a la interpretació dels resultats de la investigació i donen suport a l'elaboració del material de difusió.

A la tercera fase (2015-18) el Consell Assessor comença a desenvolupar recerques pròpies. Els investigadors no acadèmics prenen la iniciativa plantejant temes de recerca sobre qüestions que afecten les seves vides. També decideixen sobre el mètode a seguir, i participen activament en la recollida d'informació, en la seva anàlisi i en alguna activitat de difusió. En concret, duen a terme una investigació sobre la vida en parella (curs 2015-16) i en difonen els resultats (curs 2016-17). El curs 2017-18 inicien un treball sobre el procés de tutela. A continuació s'explica el treball concret realitzat durant cada curs.

A la recerca sobre vida en parella (2015-16) els investigadors no acadèmics decideixen

ESPACIOS DE APRENDIZAJE: AGENTES DE CAMBIO EN LA UNIVERSIDAD

---

documentar-se convidant una persona que explica un estudi sobre relacions afectivo-sexuals basat en experiències i opinions de persones amb DI. A partir d'aquí acorden centrar l'estudi en: *Com es pot trobar la persona adequada?* i *Quines dificultats trobem quan volem anar a viure amb la parella?* Recullen informació a través d'un qüestionari i de grups de discussió basats en fotos i algun vídeo. Amb el qüestionari es vol conèixer la situació i opinions d'altres persones amb DI no membres del Consell Assessor. Els investigadors no acadèmics que ho volen passen el qüestionari a altres persones amb DI. Es recullen 30 qüestionaris i s'analitzen les respostes conjuntament. Finalment fan un grup de discussió per identificar els suports i les barreres que tenen les persones amb DI per iniciar un projecte de vida en parella.

El Consell Assessor participa (curs 2016-17) en diferents activitats de difusió relacionades amb aquesta investigació: *Seminari d'Investigació Inclusiva* (15-12-2016) a la Universitat de Girona, *Trobada d'Autogestors de Catalunya* (22-10-2016) en la que alguns investigadors no acadèmics dinamitzen un taller sobre barreres i suports per viure en parella, *Jornades sobre Experiències Inclusives Educatives i Socials* (18-3-2017) a la Universitat Autònoma de Barcelona, i *Jornades Una discapacitat entre moltes discapacitats* (8-4-2017) de la Fundació Estany.

Durant el curs 2017-18 el Consell Assessor inicia una investigació sobre processos de modificació de la capacitat d'obrar de les persones amb discapacitat. El procés d'incapacitació legal, el paper dels tutors i de les fundacions tutelars i el mateix significat de "tutela" i "curatela" genera molts dubtes entre els investigadors no acadèmics. Aquesta recerca està en procés: s'ha convidat una persona experta en dret per informar sobre el procés legal i els drets de les persones amb discapacitat, i s'han entrevistat tant persones que han viscut un procés de tutela com professionals que treballen en una fundació tutelar.

En aquesta tercera fase, els investigadors no acadèmics van guanyant control del procés d'investigació. Són ells qui escullen el tema i tenen un paper molt més actiu en l'elecció dels mètodes de recollida d'informació. La funció de les investigadores acadèmiques és presentar possibles opcions a partir dels interessos dels investigadors no acadèmics. Les investigadores recullen les idees sobre possibles preguntes, donen suport a l'organització dels instruments de recollida de dades i ajuden a preparar les qüestions pràctiques d'aquesta recollida. També organitzen el material per a l'anàlisi de la informació (Figura 2) perquè es pugui fer col·laborativament. A partir de l'anàlisi, dinamitzen les sessions de discussió sobre les dades obtingudes. En aquesta tercera fase s'intensifica la tasca de difusió dels treballs fets, pel que les investigadores acadèmiques ajuden a estructurar les presentacions i a organitzar l'exposició de forma col·laborativa amb els investigadors no acadèmics que ho desitgen.

Durant tot aquest període, els investigadors no acadèmics han participat com a docents aportant la seva experiència en la recerca en cursos de Grau i Màster adreçats a futurs professionals de

ESPACIOS DE APRENDIZAJE: AGENTES DE CAMBIO EN LA UNIVERSIDAD

---

l'àmbit socioeducatiu, seminaris de recerca, i cursos de formació permanent de professionals.

Repercussions de l'experiència: Canvis i transformacions personals i institucionals

Malgrat l'increment de recerques desenvolupades des de plantejaments inclusius, existeixen pocs estudis que recullin les perspectives dels seus participants. Conèixer les repercussions de l'experiència de col·laboració en recerca tant en el seus participants com en l'entorn institucional i en la pròpia activitat de recerca és fonamental per valorar-la, establir propostes de millora i plantejar una possible generalització a altres contextos (Flood, Bennett i Melsome, 2012). Per aquest motiu, des de l'inici de l'experiència s'han establert espais d'anàlisi en què els diferents participants han expressat les valoracions sobre la seva contribució.

S'han recollit les valoracions dels participants en diferents moments al llarg dels 6 cursos: durant el primer any de realització de l'experiència (curs 2012-13) i durant el curs 2016-17.

Durant el primer curs, les opinions dels participants (Figura 5) es van recollir a través de qüestionaris (un pels investigadors no acadèmics i un pels investigadors acadèmics), tres grups focals amb els investigadors no acadèmics i tres amb els investigadors acadèmics, i un grup focal final en el que van participar els investigadors acadèmics i no acadèmics.

Els investigadors no acadèmics van valorar molt positivament poder participar en l'experiència: tant pel fet d'haver adquirit coneixement sobre la temàtica d'estudi (dificultats experimentades per joves amb DI en el procés de transició) com per haver guanyat confiança en sí mateixos, disposant de nombroses ocasions per exposar les seves opinions i suggeriments. En aquest sentit, el fet que les reunions es desenvolupessin a la Universitat també els va atorgar un sentiment de satisfacció, participant en una activitat socialment valorada que repercutia en les seves famílies i context proper. Així ho expressava un assessor:

“Per mi és un honor venir a la universitat, perquè avui he dit als meus pares: “Vaig a la Universitat”. –“A fer què?” m’han preguntat els meus pares. “A fer feina de recerca, ells volen la meva opinió!”, i m’he sentit un home important.”

Si bé és cert que alguns participants manifestaven haver patit inseguretat inicialment, valoraven molt positivament el caliu del grup i el suport ofert per part de les investigadores. No cal oblidar que, com van manifestar els investigadors no acadèmics al llarg de diferents sessions, se senten sovint menystinguts i discriminats. Tal com plantejava un dels investigadors no acadèmics:

“L'entorn social i familiar són molt importants (...) Hi ha molt d'escepticisme sobre la discapacitat, hi ha moltes coses que la gent no sap de nosaltres. Quan la gent parla de la discapacitat diuen “aquest noi no pot fer coses”, ells ja tenen una idea preconcebuda de que les persones amb

ESPACIOS DE APRENDIZAJE: AGENTES DE CAMBIO EN LA UNIVERSIDAD

---

discapacitats són inútils. (...) És com una barrera”.

Quant a les investigadores del grup de recerca, van manifestar que els investigadors no acadèmics havien contribuït a enfocar la recerca d'acord amb les necessitats reals de les persones amb discapacitat, ajudant a prioritzar els temes significatius per ells. És un punt especialment important a destacar el fet que la participació de les persones amb DI a les recerques que se centren en les seves problemàtiques contribueix de forma significativa a millorar la qualitat de la pròpia recerca.

Les investigadores acadèmiques també van subratllar els aprenentatges relatius a facilitar l'accessibilitat dels investigadors no acadèmics a les diferents activitats que es portaven a terme. Una de les investigadores comentava:

“... (he après) estratègies sobre com pots fer la documentació més accessible, i no només com ho fas, sinó com ho presentes, com ho expliques, com estructures la informació, com la transmetes (...)”.

Organitzar les trobades, preparar material accessible, seqüenciar les activitats, facilitar la participació de tots els assistents, etc., és un repte que demana una inversió de temps i esforç superior a la de la recerca habitual. No obstant, les investigadores acadèmiques van estar d'acord amb què la participació activa de persones amb discapacitat dóna un valor afegit a la recerca. També van valorar la necessitat de fer un pas més en el reconeixement de l'autoritat de les persones amb DI en la recerca, incorporant-les plenament com a investigadores, més enllà del paper d'assessores que havien tingut durant el primer curs.

Les valoracions que fan els participants amb discapacitat durant el darrer curs (2016-17) ja reflecteixen un nivell més intens de participació. Durant aquest curs es va realitzar un grup focal amb els investigadors no acadèmics per debatre els aprenentatges i aportacions derivades de la participació (Figura 6). Per la seva banda, les investigadores acadèmiques van elaborar una narració escrita en la que reflexionaven sobre els mateixos temes.

D'acord amb les manifestacions dels investigadors no acadèmics, la seva participació al Consell Assessor els ha servit per aprendre més sobre les temàtiques de la recerca, però també per tenir més confiança en el grup, i realitzar aprenentatges que els poden ser útils en un futur. Valoren moltíssim les dinàmiques de participació en les que es valoren les seves aportacions (“Et sents millor quan opines”), reiteren la motivació que els genera anar a la Universitat (“Fa il·lusió venir a la universitat”), i el fet que aquesta participació sigui valorada positivament per la seva família i amics.

De l'anàlisi dels resultats se n'extreu que l'experiència de col·laboració, més enllà del seu efecte en el desenvolupament i resultats dels processos de recerca, ha tingut un impacte positiu en els

ESPACIOS DE APRENDIZAJE: AGENTES DE CAMBIO EN LA UNIVERSIDAD

---

investigadors no acadèmics, valoritzant el seu rol com a persones expertes per la seva experiència. La següent frase reflecteix confiança i seguretat en la qualitat de les seves aportacions:

“Podem aportar moltes coses de la pròpia experiència... Si estan parlant de la discapacitat, ¿quins millors professors que nosaltres mateixos?”

I el convenciment que la seva tasca és important, i que la recerca és valuosa per ajudar a millorar les seves condicions de vida es reflecteix en la següent demanda d'un assessor:

“Que puguin millorar les relacions entre les persones. Sentir-se respectats, que no et mirin malament. Que respectin la gent amb discapacitat, que busquin informació, que busquin a l'ordinador. Que ajudin”.

Per la seva banda, les investigadores del grup de recerca reiteren la necessitat d'aquesta metodologia de recerca per millorar la qualitat de les investigacions centrant-les en els problemes que preocupen de debò a les persones amb discapacitat. Incorporar aquesta metodologia en la dinàmica de recerca implica assumir la responsabilitat d'aportar coneixement rellevant per al benestar i la millora social, aprenent i desenvolupant accions adreçades a combatre les barreres que impedeixen la participació a la recerca de les persones amb DI.

L'experiència ha aportat una altra visió de la recerca, que les investigadores han transmès als estudiants de Grau i Màster dels estudis vinculats, i a entitats culturals i socials del territori amb les que s'han establert vincles. D'aquesta manera la Universitat es transforma en un espai més inclusiu (potenciant processos de participació activa de les persones amb DI en una activitat pròpia universitària, com és la recerca). Alhora, la Universitat contribueix a la transformació social afavorint la lluita contra les condicions discriminatòries que afecten les persones amb discapacitat a través de la seva pròpia mobilització.

Són molts els reptes per avançar en la plena inclusió de les persones amb DI a la recerca: el reconeixement tant acadèmic com econòmic de la col·laboració, l'assessorament per poder iniciar recerques pròpies i escollir les persones que volen que els donin suport, accedir als canals de difusió científica habituals, i crear-ne de nous per afavorir que la recerca inclusiva tingui un impacte real, entre d'altres. Malgrat això, la metodologia de col·laboració aplicada a l'experiència de recerca presentada podria ser transferible a altres espais de discussió, planificació i avaluació de serveis, i a diversos espais de participació on es debatin propostes vinculades amb les polítiques socials i educatives que afecten les persones amb discapacitat. Facilitar l'accessibilitat i participació activa de les persones amb discapacitat en els processos de presa de decisions vinculats amb les pràctiques i les polítiques socials i educatives és una acció fonamental per avançar en la lluita pels drets de les persones amb discapacitat. En aquest sentit, l'experiència

ESPACIOS DE APRENDIZAJE: AGENTES DE CAMBIO EN LA UNIVERSIDAD

---

descrita reflecteix l'important paper que pot desenvolupar la Universitat per contribuir a aquest avenç.

ESPACIOS DE APRENDIZAJE: AGENTES DE CAMBIO EN LA UNIVERSIDAD

5.1. FIGURA O IMAGEN 1

El camí cap a la vida independent: experiències, opinions i suggeriments de les persones amb discapacitat intel·lectual en un projecte de recerca inclusiva.

Judit Fullana, Maria Pallisera, Carol Puyalto, Montserrat Vilà, Tània Coll, Josep Comas, Anna Cornellà, Àlex Fontané, Cristina González, Llorenç Riu (Universitat de Girona, Catalunya, Espanya)

2013-14: RECERCA SOBRE LA VIDA INDEPENDENT DE LES PERSONES AMB DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL

REUNIÓ 1

Hem parlat sobre les nostres experiències i les de persones que coneixem en relació al tema de la vida independent.
Un investigador ha recollit les nostres idees a la pissarra.

REUNIÓ 2

Hem parlat sobre els diferents tipus de vivenda (residència, llar-residència, casa pròpia i llar familiar).
Ho hem fet a partir de pel·lícules i vídeos.

REUNIÓ 3

Hem discutit en grup petit sobre diferents casos de persones amb DI que volen viure de manera independent.
Hem plantejat dos casos pràctics. Cadascun explicava la situació d'una persona que volia viure de manera més independent. Un d'ells vivia a casa amb la família i l'altre en una llar-residència.

REUNIÓ 4

Hem discutit sobre les barreres i els suports per la vida independent.
Hem utilitzat fotografies i hem treballat a partir d'un grup focal.

REUNIÓ 5

Hem fet diverses propostes que podrien millorar el nostre projecte de vida independent.
Hem escrit les nostres propostes a la pissarra i hem votat les més importants per a nosaltres.

DIFUSIÓ DE L'EXPERIÈNCIA

REUNIONS 6 i 7: Hem treballat junts en una presentació per un curs d'estiu.
Hem fet una conferència en la que molts professionals, que estan treballant en serveis dirigits a persones amb discapacitat, han assistit.

PRINCIPALS APORTACIONS DEL COMITÈ ASSESSOR SOBRE LA VIDA INDEPENDENT

BARRERES

- Manca de confiança de la gent en les nostres possibilitats
- Sobreprotecció de les famílies i dels professionals
- Fer front a les rutines del dia a dia
- Por d'emancipar-se
- Falta d'ajudes econòmiques i de suport per viure de manera independent
- A vegades els professionals no ens ajuden de la manera adequada

SUPORTS

- Suport i acompanyament de la família
- Rebre formació dels professionals que ens ajuda a ser més independents
- Suport a la feina
- Tenir suficients diners
- Tenir amics / tenir parella

PROPOSTES

- Que ens escoltin i ens tinguin en compte
- El govern ens hauria de recolzar per poder viure de manera independent, facilitant-nos vivendes i ajudant-nos a pagar-les
- Menys sobreprotecció de les famílies i que ens deixin prendre les nostres decisions.
- Que els professionals ens ajudin a perdre la por a prendre decisions
- Educar la societat en el respecte a la diversitat
- Que ens deixin equivocar
- Difondre bones experiències. Que els professionals no tinguin por a parlar-ne
- Suport personalitzat
- Tenir l'oportunitat de crear la nostra pròpia família
- Tenir un sou digne per poder-nos emancipar i crear una família

Figura 1: Pòster presentat al Congrés de la Nordic Network in Disability Research (maig 2015)

ESPACIOS DE APRENDIZAJE: AGENTES DE CAMBIO EN LA UNIVERSIDAD

5.2. FIGURA O IMAGEN 2

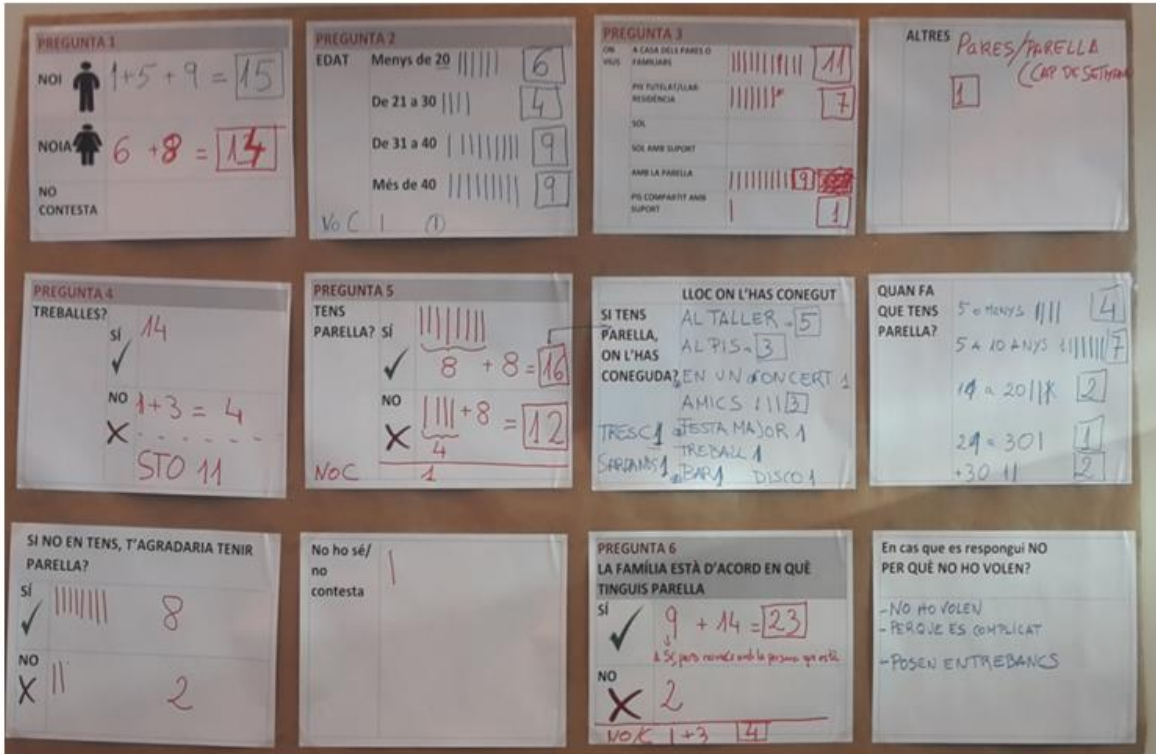

Figura 2: Utilització de fulls grans enganxats a la paret per fer el buidatge de les entrevistes.

ESPACIOS DE APRENDIZAJE: AGENTES DE CAMBIO EN LA UNIVERSIDAD

5.3. FIGURA O IMAGEN 3

Figura 3: Resum cronològic de l'experiència col·laborativa.

5.4. FIGURA O IMAGEN 4

CURS	ASSESSORAMENT	COL-LABORACIÓ	INVESTIGACIÓ PRÒPIA
2012-13	-Recerca sobre transició a la vida adulta		
2013-14	-Recerca sobre Vida independent	-Curs de formació en Recerca -Recerca sobre vida independent	
2014-15	-Tesi sobre Vida independent -Tesi sobre Amistat -TFM sobre inclusió a la universitat		
2015-16	-Projecte sobre l'autodeterminació en l'era digital (Universidad de Valparaíso)		-Recerca sobre vida en parella
2016-17			
2017-18	-Projecte per participar en una COST Action sobre investigació inclusiva		-Recerca sobre el procés de tutela

Figura 4: Fases del desenvolupament del treball col·laboratiu detallant la implicació dels assessors en la recerca.

5.5. FIGURA O IMAGEN 5

QUÈ HEM APRÈS FENT RECERCA INCLUSIVA? UNA RECERCA SOBRE LA TRANSICIÓ A LA VIDA ADULTA

Joan Batlle, Anna Colomer, Manel Espinosa, Pere Martí, Maria Martínez, Sara Martínez, Llorenç Riu, Ferran Ruiz, Jordi Saubí, A. B., Maria Pallisera, Carolina Puyaltó, Raquel Martín, Montserrat Vilà i Judit Fullana. Membres del Comitè Assessor i de Seguiment del Grup de Recerca en Diversitat (Universitat de Girona- Spain)

QUI SOM

Som un grup de persones que participem en una recerca sobre discapacitat a la Universitat de Girona. Som un comitè assessor.

QUÈ FEM:

Parlem de temes que ens importen. Hem investigat conjuntament sobre la **transició a l'edat adulta**. El curs 2012-13 hem fet 5 reunions.

QUÈ PRESENTEM

El treball realitzat en la reunió número 5. Ha consistit a valorar què hem après al llarg del procés de treball conjunt i fer propostes per a seguir treballant conjuntament.

QUÈ HEM APRÈS SOBRE...?

El grup

Sentiments

- És una experiència nova.
- Ens hem sentit més segurs a mesura que passava el temps.
- Parlar en el grup ens ajuda a alleugerir les penes.
- L'equip d'investigadores ens han fet sentir bé. Ens hem sentit acollits.
- Hem conegut gent nova i hem fet noves amistats.

Col·laboració i diàleg

- Hem après de tots i cada persona del grup
- Tots ens hem sentit inclosos en el grup
- Ens hem sentit ajudats pel grup.
- Hem pogut expressar diferents opinions i s'han respectat.

La recerca

El procés

- Per fer una recerca cal planificar cada fase
- Es comproven hipòtesis, es fan preguntes i es miren de respondre.
- Treballem conjuntament donant les nostres opinions i idees per a elaborar les entrevistes.

La transició a la vida adulta

- L'adolescència és una època complicada.
- La generació més gran va tenir més dificultats en la transició a la vida adulta. Els joves han tingut més suports a l'escola i estan més preparats.
- La crisi econòmica incideix en les possibilitats dels joves i afecta l'educació, la sanitat, la cultura i trobar feina.
- Els trets físics d'algunes discapacitats, com la Síndrome de Down, dificulten la transició.

Hi ha moltes coses que la gent no sap sobre la discapacitat intel·lectual. Hi ha idees preconcebudes que són errònies i signifiquen barreres socials. Volem ser respectats. Tenim coses a dir

QUÈ PROPOSEM?

- **Ampliar** la franja d'edat dels participants en el comitè assessor. Seguir-nos trobant a la universitat.
- **Col·laborar** amb els serveis de suport a la inclusió laboral per intercanviar informació.
- **Difondre:** Fer un vídeo del treball realitzat per fer-ne difusió a les escoles, associacions, etc.
- **Parlar de l'atur** i situació laboral actual, sexualitat, política, projectes que ens afecten.

Contact person: Maria Pallisera. Institute of Educational Research. University of Girona (Spain. E-mail: maria.pallisera@udg.edu

Figura 5: Valoracions de tots els participants sobre l'experiència de recerca inclusiva durant el curs 2012-13.

ESPACIOS DE APRENDIZAJE: AGENTES DE CAMBIO EN LA UNIVERSIDAD

5.6. FIGURA O IMAGEN 6

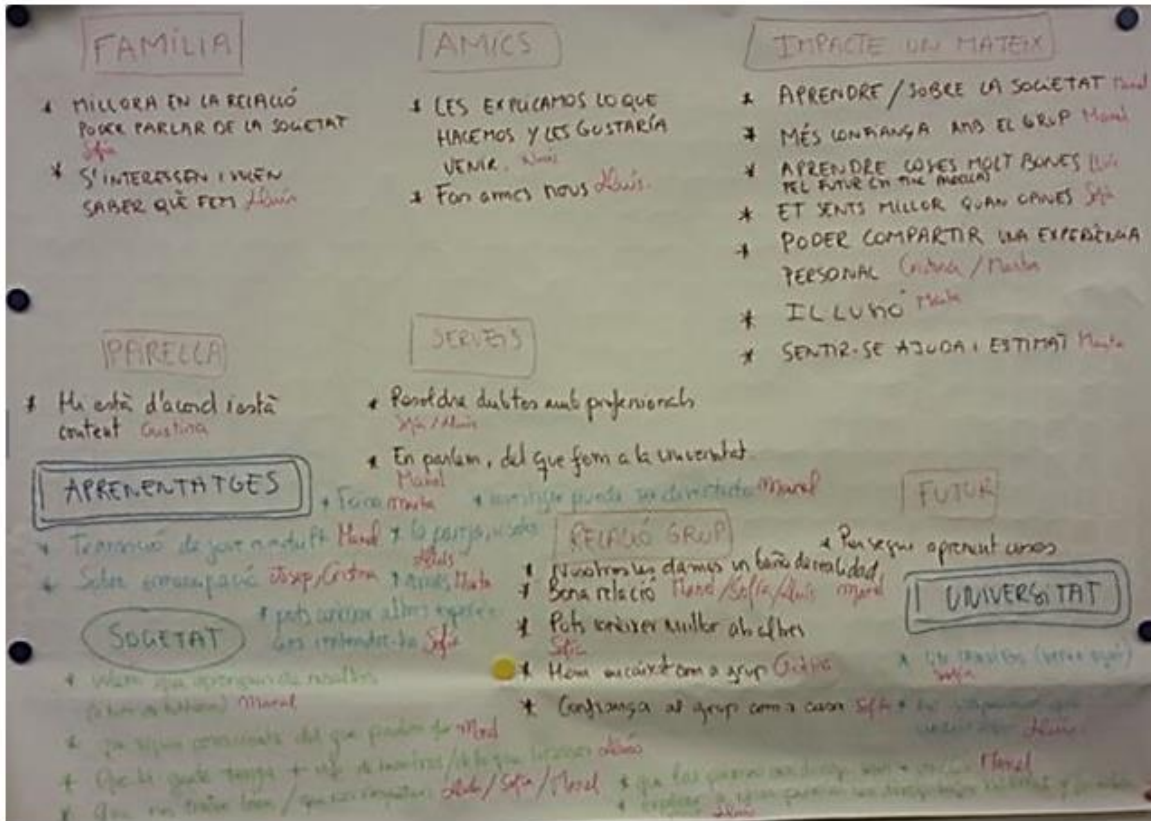

Figura 6: Valoracions dels assessors sobre l'experiència de recerca inclusiva durant el curs 2016-17.

ESPACIOS DE APRENDIZAJE: AGENTES DE CAMBIO EN LA UNIVERSIDAD

---

6. REFERENCIAS BIBLIOGRÁFICAS

Bane, G., Doohar, M., Flaherty, J., Mahon, A., Mc Donagh, P., Wolfe, M., ... (2012). Relationships of people with learning disabilities in Ireland. *British Journal of Learning Disabilities*, 109–122.

Barnes, C. i Mercer, G. (2010). *Exploring disability*. (2nd Ed.). Cambridge: Polity Press

Bigby, C., Frawley, P. i Ramcharan, P. (2014). Conceptualizing inclusive research with people with intellectual disability. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 27(1), 3–12.

Cortés, S. (2012). Modelo de participación para personas con discapacidad intelectual en APADIS ‘Nosotros también investigamos’, IV Premio Investigación de innovación sobre personas con Discapacidad Intelectual. Trabajos premiados. Ed. AMPANS, 190-276 en <http://www.ampans.cat> (consulta: 10 de julio de 2013).

Flood S., Bennett D. i Melsome M. (2012) *Becoming a researcher*. British Journal of Learning Disabilities 41, 288–295.

Fullana, J., Pallisera, M., Vilà, M. i Puyalto, C. (2016a). Las personas con discapacidad intelectual como investigadoras. Debates, retos y posibilidades de la investigación inclusiva. *Empiria Revista de Metodología de Ciencias Sociales*, 33, 111-138.

Fullana, J.; Pallisera, M., Català, E. i Puyalto, C. (2016b) Evaluating a Research Training Programme for People with Intellectual Disabilities Participating in Inclusive Research: The Views of Participants. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 30(4), 684-695.

Haya, I., Rojas, S. i Lázaro, S. (2014). Observaciones metodológicas sobre la investigación inclusiva: ‘Me gustaría que sacarais que la persona con discapacidad tiene su propio pensamiento’. *Revista de investigación en educación*, 12(2), 135-144.

Naciones Unidas (ONU). (2006). Convención internacional amplia e integral para la protección y promoción de los derechos y la dignidad de las personas con discapacidad. Informe Asamblea General.

O’Brien, P., McConkey, R. i García-Iriarte, E. (2014). Co-researching with people who have intellectual disabilities: insights from a national survey. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 27(1), 65–75.

Pallisera, M.; Fullana, J.; Puyalto, C.; Vilà, M. i Díaz, G. (2017). Apoyando la participación real de las personas con discapacidad intelectual: una experiencia de investigación inclusiva sobre vida independiente. *Revista Española de Discapacidad*, 5(1), 7–24.

Pallisera, M., Puyalto, C., Fullana, J., Vilà, M. i Martín, R. (2015). Una experiencia de investigación inclusiva. Personas con discapacidad intelectual como asesoras en una investigación sobre transición a la edad adulta. *Revista Iberoamericana de Educación*, 69(2), 147-166.

Puyalto, C., Pallisera, M., Fullana, J. i Vilà, M. (2016). Doing research together: a study on the

ESPACIOS DE APRENDIZAJE: AGENTES DE CAMBIO EN LA UNIVERSIDAD

---

views of advisors with intellectual disabilities and non-disabled researchers collaborating in research. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 29(2), 146-159.

Walmsley, J. i Johnson, K. (2003). *Inclusive research with people with learning disabilities: Past, present and future*. London: Jessica Kingsley Publishers.